

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ 2018**

ΘΕΜΑ Α1

α. «κλήριγκ»: Μετά την οικονομική κρίση του 1932 οι διεθνείς συναλλαγές δεν γίνονταν με βάση το μετατρέψιμο συνάλλαγμα αλλά με βάση διακρατικές συμφωνίες που κοστολογούσαν τα προς ανταλλαγή προϊόντα και φρόντιζαν να ισοσκελίσουν την αξία των εισαγωγών με την αντίστοιχη των εξαγωγών, στο πλαίσιο ειδικών λογαριασμών. Για μια χώρα, όπως η Ελλάδα, όπου οι συναλλαγές με το εξωτερικό ήταν έντονα ελλειμματικές, η διαδικασία αυτή, πέρα από τα αρνητικά, είχε και θετικά στοιχεία.

β. Εθνικόν Κομιτάτον: Πολιτικός σχηματισμός με μικρότερη απήχηση υπό τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη, που συγκροτήθηκε μέσα στην εθνοσυνέλευση του 1862-1864 και υποστήριξε την ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, οικονομική ανάπτυξη και μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και στο στρατό, πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική αυτοκρατορία.

γ. Οργανισμός: Ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1914 στη Θεσσαλονίκη με σκοπό την άμεση περίθαλψη και στη συνέχεια την εγκατάσταση των προσφύγων σε εγκαταλελειμμένα τουρκικά και βουλγαρικά χωριά της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας. Παρεχόταν συσσίτιο, προσωρινή στέγη και ιατρική περίθαλψη, μέχρι οι πρόσφυγες να βρουν εργασία ή να αποκτήσουν γεωργικό κλήρο.

ΘΕΜΑ Α2

1. Σωστό
2. Σωστό
3. Σωστό
4. Λάθος
5. Λάθος

ΘΕΜΑ Β1

α. σχολ. εγχειρίδιο σ. 92: «Από τα αντιβενιζελικά κόμματα ... πιο διαλλακτικό» [Σημείωση: Για το κόμμα του Μαυρομιχάλη θα πρέπει να αναφερθεί και το όνομά του («Εθνικό Κόμμα»)]

β. σχολ. εγχειρίδιο σ. 92: «Ως αντιβενιζελικά κόμματα ... συντηρητικότερες θέσεις».

ΘΕΜΑ Β2

α. σχολ. εγχειρίδιο σ. 206-207: «Οι ξένοι ναύαρχοι ... σε εφαρμογή.»

β. σχολ. εγχειρίδιο σ. 208: «Η πρώτη κυβέρνηση ... την Κρητική Τράπεζα». [Θα μπορούσε να γίνει αναφορά και στην ταχυδρομική υπηρεσία, καθώς αναλαμβάνει και οικονομικές συναλλαγές (π.χ. εμβάσματα)]

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

ΘΕΜΑ Γ1

A) Από το βιβλίο: σ. 33, «Στις μικρότερες...κρατών», «Από την άλλη...απορροφήσουν.»

Από το βιβλίο σ. 34, «Οι ελληνικές κυβερνήσεις... διεθνείς άξονες»

BIBΛΙΟ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ Α
«Στις μικρότερες χώρες...κρατών.»	
«Από την άλλη...απορροφήσουν.»	<ul style="list-style-type: none"> • Ανταλλαγή προϊόντων, ποιότητα, ποσότητα προϊόντων και αύξηση κέρδους.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση γεωργικής παραγωγής, ενίσχυση βιοτικού επιπέδου. • Παράλληλα, ενίσχυση της βιομηχανικής παραγωγής, μείωση εισαγωγής προϊόντων, πλεόνασμα στο ισοζύγιο πληρωμών και χρήση νέων προϊόντων.
--	--

B) από το βιβλίο: σ. 33, «Η κατασκευή...να εξοικονομήσει.», «Το ενδιαφέρον...πολύ μικρό.»
σ. 33-34, «Μέχρι τη δεκαετία...χιλιομέτρων.»
σ.34-35, «Το σιδηροδρομικό δίκτυο...το 1909.»

<p>BIBΛΙΟ</p> <p>Μέχρι τη δεκαετία...χιλιομέτρων.»</p> <p>«Το σιδηροδρομικό δίκτυο...900 χιλιόμετρα σιδηρογραμμικής γραμμής.»</p> <p>«Τα οικονομικά προβλήματα...το 1909.»</p> <p>«Η κατασκευή...να εξοικονομήσει.», «Το ενδιαφέρον...πολύ μικρό.»</p>	<p>ΠΑΡΑΘΕΜΑ Β</p> <p>Ο πίνακας αναφέρεται στην εξέλιξη του δικτύου από το 1869-1907.</p> <p>Επιβεβαιώνει την ιστορική αφήγηση.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1869-1883: μικρή επέκταση του δικτύου • 1892-1897:επιβεβαίωση της αύξησης την περίοδο του Τρικούπη. • 1903-1907: επιβεβαίωση της αύξησης του δικτύου την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα.
---	---

Γ) από το βιβλίο: σ. 35, «Πραγματικά, το σιδηροδρομικό...τόσο ριζοσπαστικές αλλαγές.»

<p>BIBΛΙΟ</p> <p>«Πραγματικά, το σιδηροδρομικό...πάνω του.»</p> <p>«Για να το κάνει...ριζοσπαστικές αλλαγές.»</p>	<p>ΠΑΡΑΘΕΜΑ Γ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένο μήκος και πλάτος γραμμών, αδυναμία οικονομικής ανάπτυξης • Ανυπαρξία βαριάς βιομηχανίας και πρώτων υλών, περιορισμός ανάπτυξης βιομηχανίας. • Έλλειψη σχεδιασμού • Ανταγωνισμός με τη ναυτιλία
---	--

ΘΕΜΑ Δ1

α. Από το σχολικό εγχειρίδιο θα αξιοποιηθεί:

σ. 156-157: «Ο παραχωρούμενος κλήρος ... Υπουργείο Γεωργίας». Οι μαθητές θα μπορούσαν να αναφέρουν και το χωρίο: «Την αξία του παραχωρούμενου κλήρου ... Αγροτική Τράπεζα»

BIBΛΙΟ	ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ
«Ο παραχωρούμενος κλήρος ... δυνατότητα άρδευσης»	Κείμενο Α: Επιβεβαιώνεται ότι το μέγεθος κάθε κλήρου εξαρτιόταν από τον αριθμό μελών της οικογένειας, ώστε να είναι δυνατή η κάλυψη των βιοποριστικών αναγκών της και η αποπληρωμή των χρεών της. Έτσι ως βάση διανομής θεωρήθηκε η τετραμελής οικογένεια και οριζόταν ότι για κάθε πρόσθετο μέλος θα δινόταν επιπλέον 1/5 έκτασης («Το μέγεθος του τμήματος ... επιπλέον μέλος»). Επίσης εξαρτιόταν από την περιοχή στην οποία βρισκόταν ο κλήρος (π.χ. απόσταση από κάποιο αστικό κέντρο, ύπαρξη υποδομής και ποιότητα εδάφους) («Είναι περιττό ... κέντρο κ.λπ.»)
«Συνήθως ο κλήρος ... Υπουργείο Γεωργίας»	Κείμενο Α: Επαληθεύεται η προσωρινή διανομή του κλήρου χωρίς τοπογράφηση, μόλις οι οικογένειες φτάσουν στον τόπο εγκατάστασής τους («Μόλις η ομάδα ... κατά προσέγγιση»)

β. Από το σχολικό εγχειρίδιο θα αξιοποιηθεί:

σ. 167-168: «Για ένα διάστημα ... στην πατρίδα τους». Οι μαθητές θα μπορούσαν να αναφέρουν και στο χωρίο σ. 44: «Η αναδιανομή που έγινε ... σε καθεστώς μικροϊδιοκτησίας»

BIBΛΙΟ	ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ
«Κατ' αρχήν ... πολλαπλασιάστηκε».	Κείμενο Γ: Επιβεβαιώνεται η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, καθώς αναφέρεται η κρατική παρέμβαση στις δομές της αγροτικής οικονομίας («Με μοχλό ... δομές της»).
«Σε μία δεκαετία ... γεωργικής ιδιοκτησίας»	Κείμενο Γ: Επαληθεύεται η μετάβαση σε καθεστώς μικροϊδιοκτησίας με την απαλλοτρίωση των τσιφλικιών και την αναδιανομή της γης («Μόλις η ομάδα ... κατά προσέγγιση») και η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων («Το 1936 ... διπλασιαστεί»)
«Η έλλειψη γεωργικών εκτάσεων ... καλλιεργήσιμες εκτάσεις»	Κείμενο Γ: Γίνεται αναφορά στα έργα υποδομής που βελτίωσαν την ποιότητα των καλλιεργήσιμων εδαφών και τις συνθήκες ζωής των αγροτών προσφύγων («Η υλοποίηση έργων ... γεωργικής παραγωγής»), καθώς και την όψη της υπαίθρου κυρίως στην Βόρεια Ελλάδα («κυριάρχησε στον αγροτικό χώρο ... υπαίθρου», «ενώ οι βόρειες επαρχίες ... του 1923»)
«Εισήχθησαν νέες καλλιέργειες ... σταφίδα»	Κείμενο Β: Αναφέρονται οι καλλιέργειες με τις οποίες ασχολήθηκαν οι πρόσφυγες και ιδιαίτερα τα δημητριακά που ήταν αναγκαία για την αυτοσυντήρηση των προσφύγων («Το 76 τοις εκατό ... είδος καλλιέργειας») και ο καπνός που είχε υψηλή απόδοση («Από την άλλη πλευρά ... στην καπνοκαλλιέργεια»), με αποτέλεσμα το

	14% των αγροτών να ασχολείται με την καπνοκαλλιέργεια. Οι υπόλοιποι αγρότες (περίπου 10%) ασχολούνται με σταφίδα (3%) και σπρωφόρα (2%), ενώ το 5% αποδίδονται με άλλες ασχολίες. («Το υπόλοιπο ... μυλωνά κλπ.)
«Η κτηνοτροφία ... πατρίδα τους»	

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ